

בית נאמן

מוצאי שבת פרשת ויקהל, י"א באדר תשפ"ג

נושאי השיעור:

בניית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קו בית נאמן':
079-9270505

- א. חודש ניסן (א-ב). ב. תענית בכורות בערב פסח וסיום מסכת (אות ג. ח-יא) ג. אכילת אורז בפסח (ד-ו). ד. תענית יחיד בניסן (אות ז).
- ה. תחנון בחודש ניסן (אות יב). ו. קריאת פרשת הנשיאים (אות יג). ז. לימוד הלכות פסח (אות יד). ח. ללכת לבית הקברות בחודש ניסן (אות טו).
- ט. קריאת מגילה בעיר לוד (אות טז). י. דקדוק ומסורת (אות יז). יא. קמחא דפסחא (אות יח). יב. ברכת האילנות (ט-כ).

תענית בכורות

ג. ויש עוד דבר, שבכל חודש ניסן לא אומרים תחנון. מרן כותב (סי' תכ"ט סי"ב) "אין נופלים על פניהם בכל חודש ניסן, ואין אומרים צדקתך בשבת במנחה, ואין מספידים בו, ואין מתענים בו להזכיר בצבור, והבכורות מתענים בו בערב פסח". היה אדמו"ר אחד (שהיה קשה לו לצום...) אז הוא אמר מה המקור של הדין הזה? ממסכת סופרים. אז הוא אומר "לדעתי נפלה שם טעות סופר", לא "הבכורות מתענים", אלא "הבכורות מתענים". למה מתענים? כי הרי הבכורות ניצולו במצרים מהגזירה של מכת בכורות. אז למה הם מתענים? להיפך, הם צריכים לשמוח, וצריכים לאכול ולשתות. **הרב עובדיה ע"ה** (ש"ת יב"א ח"ד האר"ח סי' מ"ב) חיפש את מקור הדין במסכת סופרים (פרק כ"א ה"ג), ושם כתוב: "אין מתענים בניסן, והבכורות מתענים בו בערב פסח". איך אתה אומר מתענים בו? מה הקשר בין רישא לסיפא? אלא הכוונה "אין מתענים בניסן, אבל הבכורות מתענים", זה זכר להצלחם. ועד היום יש הרבה בכורות שמתענים. כשהייתי בריא הייתי מתענה, (אני לא בכור, אבל הייתי מתענה בשביל בני גדעון שיהיה בריא שהוא בכור), ולא היה מזיק לי התענית. ליל פסח אחרי שעושים קדש ורחץ מביאים קצת אורז וקצת תפוחי אדמה ומרק ירקות, וזה משיבוע ומרגיע, וככה אתה יכול להמשיך את ההגדה בנחת. (עייני בה נסי ח"ב פרק י"ז סעיף ו'). אבל רוב העולם לא יודעים את "הפטנט" הזה, שלא לדבר על אלה שאינם אוכלים בכלל אורז, בשבילם אורז זה חמץ גמור.

אכילת אורז בפסח

ד. פעם הייתה אשה אשכנזייה שמצאה גרגיר אורז בתוך קדרה של בשר, והם לא אוכלים אורז. אז היא הלכה לרב אשכנזי ואמרה לו: מה הדין של הקדירה הזאת? צריך לדרוק את הכל ולשבור את הכלי? אמר לה הרב: אני לא יכול לפסוק לך, יפסוק לך הרב **מרדכי אליהו**. אמרה לו: הרב מרדכי אליהו יפסוק לך? אמר לה: הוא יפסוק לך. אז היא הלכה אליו, והוא אמר לה: תביאי את הסיי. הביאה את הסיי,

היום באים תלמידים ספרדים, מה הם חטאו שלא בינו כלום?! מה העון שלהם?! לכן לכתחילה **מלמדים בעברית**. פעם הוא בא לבחון תלמידים בישיבת תפארת ציון, והתחיל לדבר אתם בעברית. בא שוטה אחד ואמר לו: זה חרם. אמר לו: חרם? בחוץ... אל תבלבל את המח. הרמב"ם כותב (פ"ב מהלכות ממרים ה"ה ואל"ף) שאם גזרו חרם על משהו, וראו שאין הציבור יכולים לעמוד בו, הרי החרם בטל מאליו. לא יתכן שהחרם יהיה חמור יותר מדברי תורה. בדברי תורה יש כמה דברים שאין לנו היום, מדין תורה אנתנו צריכים להיות מהבוקר עד הערב עם תפלין. מישהו עושה את זה? אף אחד לא עושה. כי צריך כוונה, וצריך לא להסיח את הדעת וכו'. מדין תורה צריך להקריב קרבנות, ואין לנו אפשרות היום להקריב קרבנות, אז אין קרבנות. ככה צריך לעשות. **ומאז התחילו בכל הישיבות לדבר בעברית**, חוץ מישיבות מיוחדות. (קוראים להם באידיש - "חסנטי" זה לא סתם...). מדברים רק באידיש, כדי שכל ספרדי שם ילמד אידיש. פעם בא מישהו לחזון איש ואמר לו: תפתחי ישיבה, ולא באים לי תלמידים, רק ספרדים. אמר לו אז מה? מה רע בזה? אמר לו: הספרדים לא מבינים אותי, ואני רוצה לדבר באידיש, אני לא רוצה ספרדים. אמר לו: אתה לומד את הרי"ף? אמר לו: אני לומד. אמר לו: רי"ף רמב"ם ובית יוסף אתה לומד? אמר לו: כן. אמר לו: אתה יודע שהם ספרדים רחמנא ליצלן!... איך אתה לומד אותם? אמר לו לא, אלו אוני עולם. אמר לו הרב: גם אלה, אם הם יתחנכו יפה, הם יהיו גאוני של גאוני! תפסיקו את הדמיון הזה. לכן זה רבי משה חבושה היה שם לא יודע אנגלית ותפסו אותו, בסוף שחררו אותו והלך כרגיל. אדם צריך ללמוד, אם אתה הולך למדינה, תלמד לפחות לקרוא את האותיות, וחבר שלך ידבר בשבילך בשפת המדינה, אין מה לעשות.

חודש ניסן - חודש שבו ישועות מקיפות

א. חזק וברוך וישר כח (לר' כפיר פרטושי הי"ו). אתה מכניס לנו את האוירה של חודש ניסן, "**חודש שבו ישועות מקיפות**" - ככה אומרים האשכנזים. כולו נסים ונפלאות, אם תהפוך את האותיות של ניסן יהיה - **נסין**, נסים ונפלאות. ה'יתברך יעזור שבכל שנה ושנה נראה רק נסים ונפלאות. ברוך ה' עברו ימי פורים בשקט, אבל ניסן שלנו השנה מקביל לרמאדן. מה ענין רמאדן לניסן? זה נסים ונפלאות וזה תעניות ושטויות... מה לעשות?!

"חסדי ה' אזכיר תהילות ה'"

ב. ובכן, חודש ניסן יש בו מנהגים שונים. מנהג תונס לומר [מפורים עד פסח] פסוקים במוצאי שבת - "**חסדי ה' אזכיר תהילות ה'**" [במנגינה מיוחדת]. היום אין כמעט מי שיודע את הפיוטים האלה, דוד ריאחי ז"ל יש להניח שהיה יודע, והיום יבדל לחיים ר' מיכאל סטובן מנתניה יודע לשיר אותם. אלו פסוקים מסוף ישעיה (פרק ס"ג) ומסוף מיכה (פרק ז') שמדברים על הנסים ועל הנפלאות. "**חסדי ה' אזכיר תהילות ה'**". ויש אחר כך פיוט "**מינן א-ל נגלית**", **בנוף הייתה הרוחה**", זה התחלת הפיוט. (אני לא זוכר את הכל). ואני כדרכי תמיד מוצא שגיאות... (אומרים "אורח בא להגע, רואה כל פגע"...). איך אפשר לומר "**מינן א-ל נגלית**"? אתה מדבר על מינן. זה לא לנוכח "נגלית", אלא "נגלתה". היר"ד שאחרי הלמ"ד טעות. (ואפשר לומר גם "נגלתה"). "בנוף - במצרים - הייתה רווחה" - לעם ישראל. ויש מנהג אחר שעושים "**תהליל**", (אומרים אחר), מתארים בערבית את כל הנסים שהיו לאבותינו, יש כאלה שיודעים אותם. **הרב שמעון חי אלוף** יודע את השיר הזה (שיר ארוך מדאי').

- פעם הלך ר' משה חבושה שיהיה בריא לאמריקה לשיר את זה. וזה היה קצת זמן אחרי הסיפור של בן לאדן, והוא לא יודע אנגלית. ראו אותו עם כלים, אמרו לו: מה זה? אמר להם: זו מוזיקה ערבית. שמעו 'ערבית', אמרו: מה זה? אתה חבר של בן לאדן?!... תפסו אותו, ולקחו לו את הכלים. בנסי נסים נודע להם שמסכן זה, הוא לא בן לאדן ולא בטיך, הוא בא לשיר שבחים אז שחררו אותו. **מכאן אתה למד שאם אדם נוסע לחוץ לארץ, צריך לקחת אתו חבר שהוא מכיר בשפת המדינה כדי שידבר אתם. לא יתכן לומר 'ש חרם שלא לדעת צרפתית', אתה מוכרח לדעת צרפתית! החרם היה בזמן שלא היו צריכים לדעת, לפני מאה שנה יותר.** בגר"ב היו לומדים ערבית, למדו לדבר ולמדו גם לכתוב. אבל בימינו בתונס מדברים צרפתית, ובצרפת על אחת כמה וכמה. אז ידברו אתך או ידברו עליך ואתה לא מבין, זו לא בעיה?!
- היה גאון גדול - **רבי דוד לוריא** שהיה פעם חבוב בבית האסורים על איזו עליה שהעלילו עליו. והשופטים היו חושבים מה לעשות ואיך לפסוק, והיו מדברים ביניהם בצרפתית (כי השפה הרשמית הייתה רוסית, והם מדברים צרפתית, כי זו שפה של אינטליגנטיים...). התחילו לדבר עליו בצרפתית, והוא פנה והלך לצד, אמרו לו: אתה לא מתבייש? אנחנו השופטים כאן. במקום להקשיב ולכבד, אתה פונה לדרך אחרת?! ענה להם - **בצרפתית!** - ואמר להם: אני מבין את השפה שלכם, לכן לא נעים לי לעמוד לידכם. אני מבין את מה שאתם אומרים, ולא רציתי לשמוע. אמרו לו: עד כדי כך אתה מכובד ומנמנם?! אתה זכאי? לך הביתה... (איך אומר הרב עובדיה? 'הוא זכאי', הוא זכאי, 'הוא זכאי'...). מהחכמה שלו הוא ניצול. אז אדם צריך ללמוד, ולא צריך ללמוד הרבה. אדם רואה רחוב פלוני, והוא רואה את האותיות כמו שדים... הוא לא יודע מה האותיות האלה. אתה חייב לדעת מה אתה קורא.
- יש אומרים לא, 'מקרה', 'מחרמה'. אבל ה'מחרמה' הזאת הייתה לפני מאה וחמשים שנה, היום השתנה העולם. היה גם כן חרם בירושלים, **הרב יהושע ליב דיסקין** שהיה צדיק גדול וחכם גדול וגאון גדול עשה חרם שלא ילמדו בשום שפה בישיבות, ללמד גמרא רק באידיש. בא החזון איש ואמר ללמד גמרא בעברית. אמרו לו: אתה חולק על החרם? יש לך כח לחלוק על גאון הגאוני? אמר להם: החרם עבר זמנו. **בזמנו עשו גדר שלא ללכת אחרי הציונים, אז אמרו לא לדבר בעברית.**

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת **שולמית** ברכה טובה תחילת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ **רבי בנימין הכהן בן מברכה** זצ"ל.

עיצוב גרפי: חאלה 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	17:13	18:25
ת"א:	17:30	18:27
חיפה:	17:19	18:26
ב"ש:	17:30	18:27

והוא מסתכל ומסתכל אם יש ששים נגד הגרגיר הזה, ראה שיש ששים. אמר לה: מותר לך, אבל תזהרי פעם אחרת. ככה נרגעה. אם היה אומר לה: הרמ"א כותב (סי' תנ"ג ס"א) שאין חוששים לתערובת שלו, תזוקי את האורז וגמרנו. אז היא תאמר: אתה ספרדי, ולכן אתה "בעוונות הרבים" מזלזל באיסור שלנו, אבל אנחנו אשכנזים, ואנחנו לא אוכלים אורז. לכן הוא אמר לה: אני יודע שאתם לא אוכלים, אבל כשישי ששים זה מבטל. ולמעשה לא צריך לבטל, אורז שנתערב זורקים אותו וגמרנו. האדמו"ר מליובאוויטש ע"ה הביא כמה יהודים מפרס שבאו דרך אמריקה ועשו פסח בביתו, אמר להם: תביאו להם אורז. אמרו לו: איך אורז? אמר להם: האורז מותר, אל תשתגעו. ועמד בכבודו ובעצמו בימי פסח לראות שהפרסים האלה אוכלים אורז. זה מותר, בזמן הגמרא (פסחים דף ק"ד ע"ב) האורז מותר, וגם היום האורז מותר.

אכלו אוכלים ויאכלו

ה. יש פלא על הגאון רבי ברוך אפשטיין. יש לו ספר מקור ברוך², ושם (ח"א דף שני"א ע"א) הוא כתב ככה, אמר בשנת תרכ"ט הייתה מגיפה בוילנא, והיה סכנה, והכל התייקר, ואין להם משהו לאכול. אז דנו החכמים האם מותר לנו לאכול אורז או אסור. ואני מתפלל עליהם (ככה הוא אומר). למה הוא מתפלל? כי הר"ה - רבנו זרחיה הלוי אמר (בסוף פסחים) שאוכלים אורז בפסח. "בן פורת יוסף", איפה היית עד עכשיו?! חשבת שהספרדים לא אוכלים אורז?! אוכלים ויאכלו, ויאכלו כל השנים. עד היום אנחנו אוכלים אורז. מה מציאה מצאת בספר המאור? אלא כיון שהוא מזדעזע על הר"ה אמר: אתם רואים? הר"ה סבא שלי אמר שאוכלים אורז. מחילה מכבודך, רק הר"ה אוכל אורז?! הרמב"ם אוכל אורז, מרן אוכל אורז, הפרי חדש אוכל אורז. כל הספרדים אוכלים אורז, ואנחנו עד היום ועד מחר נאכל אורז. פעם אמרת את זה בפני אשכנזים, אמרו לי: נכון שאתם אוכלים אורז, אבל אתם עושים סליחות חודש וחצי... אנחנו עושים רק עשרה ימים, כי אין לנו עוונות. אתם אוכלים אורז, יש לכם עוונות... טוב מאד, יש לנו עוונות כי אוכלים אורז. והאמוראים שאכלו אורז בפסח, בליל פסח שמו על הקערה "סילקא וארזא" (זו גמרא בפסחים דף ק"ד ע"ב), שמים סלק (ששמו בעברית תרד) ואורז. יש להם עוונות?! מה יש לכם?! אנחנו בודקים את האורז כמה שאפשר. במיוחד שאפילו אם ימצא בו גרגר אחד של חיטה בתוך תבשיל של אורז, יש קולא שכתב אותה רבנו ערך השלחן - רבי יצחק טייב ע"ה. אמר (חוקת הפסח סי' תס"ז

2. מי שלא רוצה לישון, יקח את הספר הזה ויקרא בו. יגמור חלק א' שלו, חלק ב', חלק ג', וחלק ד'. ואם הלילה עוד ארוך, יגמור גם חלק ה'... משהו מדהים, סגנון, מתיקות, עריכה, זה בן אדם מיוחד. בילדותי בחוץ לארץ ראיתי את ספרו "תורה תמימה" ולא ידעתי מי זה הרב אפשטיין. קראתי וראיתי סגנון כל כך בהיר, כל כך ברור, כל כך נחמד, כל כך נפלא. מאיפה הבאת את הסגנון הזה? זה סגנון ספרדי. הייתי מוכן להיטבע בנקיטת חפץ שהמחבר ספרדי... אחרי שנים ראיתי שהוא כתב (מקור ברוך ח"א דף שני"א ע"א) שהמוצא שלו מספרד. רבנו זרחיה הלוי בעל ההשגות על הר"ף היו לו ארבעה בנים, אחד מהם שמו "בנבנישת", והמשפחה הזאת התפשטה והסתעפה, ובזמן גירוש ספרד המשפחה הזאת התפצלה לשתיים, חלק הלכו לאימיר (ושם היה הרב נכנסת הגדולה שהשפה שלו בהירה מאד), וחלק הלכו לעיריה של אשכנזים ששמה אפשטיין. והאשכנזים עשו להם דברים טובים, עזרו להם, אז הם אמרו: אנחנו נחליף את המשפחה שלנו מ"בנבנישת" ל"אפשטיין". אם כן אתה המקור שלך ספרדי, ולכן אתה מדבר כמו ספרדי. תקח את התורה תמימה, תראה איזה בהירות, איזה סגנון ואיזה יופי. מאיפה למדת את זה? הוא היה מיוחד, נשמה ספרדית שוכנת בו. מי שהוא ספרדי, מדבר הכל בפשטות. לא יכול להבין את הפלפול.

כתב חכם אחד - מאה שנה לפני דורו של מרן - שמו רבי יהודה מינץ, שמי שלא למד בישיבות אשכנזיות, לא יכול להבין שום דבר. כי שפתם עמוקה מאד, אי אפשר להבין אותה. רק מי שלמד בישיבותיהם עידן ועידנין - שנים רבות, יהיה לו מוח אשכנזי. אבל מי שהוא לא למד, הוא לא יבין את זה. לא יבין את הפלפולים שלהם. יש להם מוח מיוחד. למשל החרם של רבנו גרשום שאסור לשאת אשה על אשתו. הוא עשה את זה לטובה, כי כשאדם יהיו לו שתי נשים, כל הזמן הן רבות. (רבי יעקב ספיר בספר אבן ספיר אמר (סוף פרק י"ד) שראה אצל התימנים שהם לוקחים שתי נשים, שלש נשים, אמר להם: אנחנו יודעים שיש שני פסוקים בתנ"ך שמתחילים במלה "ולו" - "ולו שתי נשים" (שמואל א' א', ב'), "ולו הכין כלי מות" (תהלים ז' י"ד). מי שלוקח שתי נשים מכין לעצמו את המות... אז איך אתם עושים? מסתדרים. לא רבים על ידי הבעל, מכבדים אותו...). אז הוא עשה חרם, אבל מה יהיה באדם שאשתו לא עליו ולא עליהם חולה, והיא מאושפזת עשר שנים בבית חולים. האם גם בזה אסור לקחת אשה שניה או מותר? יש על זה תשובות. בתשובות מהרש"ל אני זוכר כמה תשובות על זה. ריבוננו של עולם! ישאר האיש הזה ככה בודד וערירי, לא אשה ולא חיים ולא שום דבר? אם יש מי שיתמוך בו - נוח. אבל אם אין מי שיתמוך בו, ימות? רבנו אליהו מזרחי (בעל פירוש הרא"ם על התורה) שהיה לו מוח ישר, פשוט, ספרדי, אמר (שו"ת הרא"ם סי' מ"ז) רבנו גרשום לא גזר כדי לבטל מצוות פרו ורבו. אם האשה חולה, אין מה לעשות, שיקח אשה אחרת. אבל האשכנזים מפתחים כל הזמן, מפתחים פחד מוות. לא צריך לפחד! רבנו גרשום לא גזר, גמרנו. ואם תימצא לומר גזר, יש תשובה של מרן (שו"ת ב"י אה"ע הל' כתובות סי' י"ד) שאומר בה שקיבלנו שהוא גזר רק עד סוף האלף החמישי, בשנת חמשת אלפים ואחת, כבר אין חרם דרבנו גרשום. לכן יש לנו כמה צדדים להקל. אבל עד היום אם יש שאלות כאלה, הרבנים מתחבטים. ולא רבנים אשכנזים, ודאי שהם שמתחבטים, אלא גם רבנים ספרדים. אם הוא יפסוק משהו, הרב האשכנזי הוא המוליך והמביא, יאמר לך: אתם חולקים על רבנו גרשום?! אבל רבנו גרשום לא גזר על זה, תהיו רגועים. תלמדו שהתורה ניתנה לשלום, ניתנה ליושר, ניתנה לאמת. לא לעשות רעש על כל דבר.

סק"ז. ע"ש), כאשר שמים את האורז בקדירה, שמים אותו כשהקדירה רותחת, ואז אפילו אם יש חיטה, זה נקרא חליטה. תזרוק את החיטה וגמרנו. למעשה לא עושים את זה וזורקים את כל התבשיל. אבל לא עד כדי כך שאנחנו יש לנו עוונות. הלואי שיהיה לכם מצוות כמו שיש לנו... אנחנו מבטאים את החיטה, ואת הקי"ף, ואת הצד"י, ושוא נע ושוא נח, ואת הגימ"ל הרפוייה. למה אתם אומרים שיש לנו עוונות? אבל הם התכוונו בצחוק.

"האורז מותר בפסח והאשכנזים נוהגים בו איסור"

ו. צריך לדעת שהאורז מותר בפסח. פעם כשהרב עובדיה ע"ה היה רב ראשי בתל אביב הגיעו ימי הפסח. ומי שהיה ממונה שם על מחלקת הכשרות, היה הרב כתריאל פישל טכורש³. אז הוא סידר הלכות, ושאל את הרב עובדיה בתור רב ראשי: איך ההלכות האלה? הם בסדר? הרב קרא אותם, וראה שכתוב כך: "האורז אסור בפסח, והספרדים נוהגים בו היתר". אמר לו מה פירושו? אם הדבר אסור, איך נוהגים בו היתר? אפשר לכתוב "אסור לאכול חזיר, והחילוניים נוהגים בו היתר"? מה זה? אם הדבר אסור, הוא אסור לכולם. אמר לו: אז מה כותבים? אני לא רוצה שהאשכנזים יאכלו אורז. אמר לו תכתוב: "האורז מותר בפסח והאשכנזים נוהגים בו איסור"... דבר שמותר יכולים לנהוג בו איסור. אבל דבר שאסור איך ינהגו בו היתר? יש גמרא (ראש השנה דף ט"ו ע"ב) "במקום איסורא כי נהגו שבקינן להו"י?! - אם נוהגים לעשות איסור שותקים להם?! לא נשתוק להם. צריך לכתוב אחרת, אמר לו: בסדר, הבין אותו ותיקן. צריך לדבר הכל בדרכי נועם ובנחת. איך הרב עובדיה אומר? כתוב "דברי חכמים - בנחת נשמעים" (קהלת ט"ו י"ז), לא ככה, אלא: "דברי חכמים בנחת - נשמעים". אם הדבר בנחת יכבדו אותך, אל תעשה רעש על שטות⁴.

אם מתענים תענית יחיד בניסן

ז. אז כאן אמרנו ש"אין מתענים בו להזכיר בציבור". ולמה מרן כתב "להזכיר בציבור"? כי אם מתענים בו תענית יארציית שזו תענית יחיד מותר. פעם בחוץ לארץ שאלה אותי אמא של השכן שלנו⁵, האם בחודש ניסן היא יכולה לצום או לא? ואמרתי לה שלא, בניסן לא צמים. כי הרמ"א כתב אחר כך שנהגו שאין מתענים בו תענית כלל, אפילו יום שמת בו אביו או אמו (יארציית) לא יתענו. אמרתי לה: כולם לומדים בספר אחד. היה לי פשוט הדבר הזה. אחרי שנים מצאתי בברית כהונה לומרנו ורבנו רבי כלפון משה הכהן (מערכת הנה"ן אות כ"ב) שאומר שתענית יארציית מתענים בניסן, מרן כתב דוקא "להזכיר בציבור" - תענית ציבור, אבל תענית יחיד מתענים בניסן. טעיתי, צריך לומר למי שישאל על יארציית: אם אתה רגיל לצום על יארציית, תצום (גם בערב שבת). מי שאינו רגיל לצום ביום יארציית - לא חובה⁶. אבל מי שרגיל לצום ביארציית, מותר לו לצום בחדש ניסן. וגם הרמ"א כותב "ונהגו שאין מתענים בו תענית כלל, אפילו יום שמת בו אביו ואמו", כלומר מן הדין יכולים לצום, אבל נהגו שלא לצום. אבל הספרדים לא נהגו ולא ינהגו. לגבי חתן ביום החופה שלו זו מחלוקת, אבל עדיף שלא לצום.

אם מסכת משניות עולה לבכורות ל"סיום מסכת" בערב פסח

ח. ויש את הבכורות שמתענים בערב פסח. אבל למעשה רובם ככולם לא מתענים, אלא עושים סיום מסכת. והמסכת לא צריכה להיות מסכת גדולה עם גמרא אלא אפילו מסכת של משניות שיקרא אותם הבכונה זה מספיק. ולא צריך ללמוד אותה עם כל המפרשים, כי אין לדבר סוף. יש שחושבים שצריכים לקרוא את כל המפרשים: תפארת ישראל, תפארת

3. כתריאל זה שם מלאך, אבל למלאך יש לו א' בהתחלה - א-כתריאל. אבל בשביל שלא יקראו לעצמם בשמות של מלאכים, הורידו את האל"ף - כתריאל.
4. יש מנהג של כל הספרדים שאומרים הלל בליל פסח, והרמ"א אומר (סי' תפ"ז ס"ד) שהם לא נוהגים בזה. והנה בימי רבי שניאור זלמן - האדמו"ר הזקן - היה עם חבורה של חסידים שאמרו: אנחנו נגיד הלל בליל פסח בערבית. למה? כי על פי הקבלה אומרים. אז חיכו עד שיצאו כל הרבנים, ונשאר רק השמש המסכן, והתחילו לומר הלל. אז השמש הלך לרב שלהם, ואמר לו: תראה, הכת (החסידים) בעיניהם היו כת, כמו כת של שבתי צבי רחמנא ליצלן! אומרים הלל. הלך הרב דופק על השלחן, ואמר: הרמ"א אמר שאין אומרים הלל בערבית! איך אתם עושים דבר כזה?! אמר לו האדמו"ר הזקן: נכון שהוא אמר ככה, אבל וכי הוא דפק על השלחן כמוך?!... איפה ראית שהוא דפק... הרמ"א כתב בלי הדיפיקה. אמר: אנחנו בעוונות לא אומרים הלל... למה אתה דופק?! לאט לאט, החסידים אומרים הלל, והליטאים לא אומרים. (איני יודע מה הליטאים עושים היום). אנחנו אומרים הלל מעתה ועד עולם. ומצאו מקור לזה בגמרא בערכין (דף י"ב ע"ב), ובתוספתא של סוכה (פ"ג ה"ב), והרוגצ'בור נתן טעם לזה בגלל שלא כולם יודעים לומר הלל בבית, אז עושים הלל בבית הכנסת. אבל כל דבר דובר תגיד אותו בנועם, באהבה, ובחיבה. לא בצורה כזאת.
5. היה לנו שכן בתנוס שיהיה בריא בן תשעים פלוס, שמו אשר מאדאר. אמו הייתה צדקת, והתענתה שני וחמישי כמה שנים כדי שהבן שלה ימצא בת זוג, והוא מצא ברוך ה', והביא ממנה כמה ילדים, ואחר כך האשה היא נפטרה בדמי ימיה.
6. הרב עובדיה אומר שיש הרבה רבנים שציוו לבניהם אחריהם שלא לצום ביום יארציית, אמרו להם: במקום לצום ולענות את עצמכם, תקבלו באותו היום לעשות מצוות, ללמוד תורה, לתת צדקה לעילוי נשמת, לא לצום.

בית ההוראה כסא רחמים
 סניף ב'ד"ץ סניסס וצדק
 ממונות רבנית
 24
 24
 02-5353-383
 www.yhr.org.il
 סניף א' סניסס וצדק

אבל הציבור הולכים הביתה... ומי שלא רוצה, לא קורא בכלל. בתונס מצאו דרך פשוטה, כל יום קוראים את פסוקי היום של אותו נשיא, "ביום הראשון נחשון בן עמינדב..." וזה בדרך כלל ששה פסוקים, חוץ מהיום הראשון שהוא קצת ארוך. ולפני כן אומרים: "עזרנו בשם ה'" (תהלים קכ"ד, ח), ואח"כ אומרים: "שיר למעלות לדוד שמחתי באומרים לי" (שם פרק קכ"ב) וזה הכל. ואנחנו עושים את זה, וזה הכל. אבל יש תפלות, ומי שיש לו זמן שיקרא אותם. היה אחד ששמיד מקטרג על התפילות האלו, ואמר: התפלות האלו חיבר אותם לא פחות ולא יותר "נתן העזתי". מאיפה אתה מכיר אותו? כי זה כתוב בספר חמדת ימים, וחמדת ימים זה ספר חשוב. כי אומרים שהמחבר זה נתן העזתי שהאמין בשבתי צבי, ולכן לא קוראים את זה. וראיה לדבר [ככה הוא אומר], שהרב חיד"א לא הסכים לתפלות האלה. אבל מאיפה אתה יודע? אם היית קורא את ספרי הרב חיד"א תראה שהוא היה אומר אותם. באחד הספרים הקצרים שלו (במורה באצבע סימן קצ"א, כל אחד יכול לבדוק) הוא אומר: ב"הי רצון" תאמר כך וכך. אז מה אתה רוצה מאתנו? והתפלות האלה נדפסו בכל ספרי ליורנו לפני 200 שנה בימי הרב חיד"א, בחייו ובעירו. והרב חיד"א לא אמר כלום. אם היה רומז למדפיסים שישמיטו אותם הם היו משמיטים, והם לא השמיטו. לכן קוראים אותם, אין בהם שום פסול, שום דבר! פעם דיברו על ספר חמדת ימים, ואמרו: בוא נניח שזה נתן העזתי, יכול להיות שזה כלל לא נתן העזתי, אבל נניח שכך, שזה נתן העזתי (שהוא טעה בשבתי צבי), אבל הרי גם רבי עקיבא טעה בבר כוכבא שחשב אותו משיח. וכי משום כך משהו יאמר שרבי עקיבא לא בסדר? חס וחלילה, הוא טעה וזהו. למה אתם עושים את זה? לכן אלו תפלות כל כך יפות ומרגשות, ואנחנו קוראים אותם. וכשאני קורא ואני מגיע לשבט מנשה שכתוב שם: "ריבון העולמים, בזכות מנשה, אל תנשנו בגלות החל הזה" - אל תשכח אותנו! אתה יכול לקרוא את זה בשלוות נפש? לא. אתה צריך להתרגל להתפלל, כל שנה ושנה השם יתברך עושה לנו נסים ונפלאות ואנחנו לא מבינים¹¹, לכן אומרים פרשת הנשיאים.

לימוד הלכות פסח

י. וצריכים ללמוד הלכות פסח¹², וצריך ללמוד גם כן את הסדר של ליל פסח, וללמד

11. מי האמין השנה שהרוב יהיה ימין? אין דבר כזה, מה פתאום! והנה הם נלחמים עד היום ובכל מחיר, יש בחירות? לא, אין בחירות! אבל יש 64 מול 50, מה זה אין בחירות? פעם אמרתם שאפילו מנדט אחד או חצי מקריע, עכשיו מה קרה לכם?! אבל הם משתגעים ומשתגעים, עד שיום אחד יבינו שיש גבול לחושך, איך כתוב באיוב (כ"ה, ג)? "קץ שם לחושך".

12. אמרו על חכם אחד שלא היה לומד את ההלכות, כי הוא אמר: אני זוכר את זה משנים שעברו. אז היו באים אליו בשאלות, והיה אומר: "אני חייב לעיין", למה באו אליך בשאלות האלה? כי

היה הולך לרב ואומר לו: הרב, תן לי הסכמה. והרב היה אומר לו: מה אתה כותב, אין לך מה לעשות? לך כתובת שאלה ותשובה!⁹ **והרב עובדיה היה הפוך. אחד שכתב משהו, הרב היה מחבק אותו ומחבב אותו. והוא זכה שהבן שלו חיבר למעלה ממאה ספרים בהלכה ובאגדה. כמה שאפשר להעמיד בן אדם טוב על ידי שאתה מחבב אותו ומחמיא לו - ככה צריך לעשות.** הדור שלנו הוא דור לא כל כך טוב - ואני לא רוצה לומר אחרת - ובכל זאת, למרות הכל, למרות כל המלחמות שנלחמים בתורה - יש אלפים ורבבות שחוזרים בתשובה ולומדים. כמו אורי זוהר וחבריו וחברי חבריו, הם נהנים מכל מלה בתורה. אבל מה לעשות? יש גם לעומתם... "זה לעומת זה עשה האלוקים" (קהלת ז, י"ד). לכן צריך ללמד אותם את הדבר הזה.

כל "החודש הזה" - ניסן "לכם" כמו "ראש חודשים"

יב. **והרב עובדיה** אומר מאיפה למדנו שכל החודש הזה לא אומרים תחנון? מהפסוק: "החודש הזה לכם ראש חודשים" (שמות י"ב ב). כל חודש ניסן הוא כמו ראש חודש... כמו שבראש חודש לא אומרים תחנון, ככה בכל חודש ניסן לא אומרים תחנון. וזה "החודש הזה לכם ראש חודשים".

קריאת פרשת הנשיאים

יג. וגם יש את **פרשת הנשיאים**. יש שתי דעות (עיין בפי הראב"ע שמות מ/ב). יש דעה שקרבנות הנשיאים התחילו באחד בניסן, ולכן מתחילים לקרא ביום א' בניסן אחרי תפלת שחרית¹⁰ כל יום כמה פסוקים. בתונס לא מאריכים, ובגראב מי שרוצה להאריך לוקח לו חצי שעה

9. ואם הוא יאמר: אבל אני לא יודע לכתוב שאלה ותשובה. יאמר לו: אז תכתוב "תשמיעני ששון ושמחה תגלנה עצמות דכית" (תהלים נ"א, י). "ששון ושמחה תגלנה" ראשי תיבות ש"ת - שאלה ותשובה, ומיד תקבל ששון ושמחה. והוא יאמר: אבל אני בעונותיי עם הארץ. אחד בא לרב חריף מאד, ואמר לו: למה אתה מבוזה אותי? הנה כתבו לי בהסכמה החו"ב. אמר לו הרב: מה זה החו"ב? אמר לו: החריף ובקי. אמר לו הרב: לא ככה, החו"ב ראשי תיבות "החיה וכל בהמה" (תהלים קמ"ח, י)... והוא חושב לעצמו: ככה? אני חיה וכל בהמה? שלום. מאז נשבע שהוא לא ילמד יותר. הרב עובדיה לא היה ככה.

10. **הערת המערכת:** כאן מרן רבנו שליט"א פנה לילד אחד, ואמר לו: אתה יודע מה קוראים? אתה לא מקשיב, אין דבר, אין דבר. **הרב ניסן פיינעו** ע"ה בתונס היה לוקח תלמידים ומלמד אותם ספר התנאי, ו"תנאי" זה עמוק, והם מפחדים ללמוד קבלה, אז הם אומרים לו: הרב, תלמד פלוני ישן. אמר: אין דבר, הוא ישן בגן עדן... ולא היה עושה לו כלום. אז גם אתה, כשאתה שומע דברים כאלה - שנה הבאה אתה תבין אותם עוד יותר טוב ועוד יותר טוב, עד שתהיה חכם גדול, כמו הרב אהרון זכאי. אתה רוצה להיות כמוהו?! "אז ישיר משה" (שמות ט"ו א) אז ראשי תיבות אהרון זכאי

בית החכמים "בית החכמים" רחוב הרב אבוחצירא 20 ב"ב
ע"ש טרן טורן גאון עוזנו רבי רחמים חי חיותה הכהן זצ"ל אי"א

יום המישי ר"ה ניסן
ימסור
שיעור פתיחה
מוה"ר ראש הכולל הגאון
רבי דוד עידאן
שליט"א
ראש אב"ד ובית ההוראה
משפט וצדק - כסא רחמים

השיעור בשעה 10.30

שעות הלימוד 8:30 - 11:30

ישיבת "עמל התורה" ע"ש:
מרת רבי שמואל רובי מיכאל עידאן ונשותיהם י"ח
מרת מרת רבקה צביה חיים ע"ה
אשת חבר הרבנית אסתר רות לייבוש אוח ע"ה
מוסרי הגאון מופת המקובל רבי משה י"ח ע"ה

לפרטים ותרומות:
0527-130-552

לאחר שנתיים מפטירתו
יצא לאור מפעל שכולל חינוך לו

ספר ידיד ה'

הולדת חיי ופלא של הברוך
רבי נחמיה הכהן זצ"ל
מנוח על רבי רחמים ורחובות אשכנז
מנוח בליל - בליל 1

פבר סטורי עם נוסח צמח
של סטורי באי שיעור מספר
ספרים מופתים ומעוררים
אשר יבינו לו אהבת נוסח א.

ניסן לאגון בישיבת חכמת רחמים
מעבד נרבי למרשים כהנא זצ"ל

הופיעו הופיעו הופיעו

בשורה שמה ליידיש העדה
לאשתו יצא לאור הספר "ספר האגדות"

ספר האגדות

אגדות מופתיות
רבי משה
מלפני המון
זמנים

ראב"ד נרבי אגדה

אשר הולחנו מפעל ליידיש העדה
אגדות בעברית ויידיש שירי תפילות תהלה וכו'
- שירת חז"ל מלי בידיה הלידה כהן כהן

ניסן להשיב בישיבת חכמת רחמים
מושב בריכה לפרטים: 08672523 שולח 6

ברכת האילנות

כ. יש ברכת האילנות, מתחילים לברך בראש חודש ניסן. ולא משאירים את הברכה עד לאמצע החודש, ואז מצטערים שכבר נגמרו הפרחים באילנות, וכבר עשו פירות. לא עושים כך, אלא מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה" (מכילתא פרשה ט'). **ולא צריך שני אילנות, אלא אפילו אילן אחד, אבל אם אפשר שני אילנות עדיף. וגם בשבת אפשר לברך.**

וברא בו בריות טובות ואילנות טובות

כא. ויש אחד שיש לו שיעונו, הוא נכנס למקום שיש שם אילנות של תפוזים ולוקח בידיו הרבה פרחים. הוא לא יודע שכל גרגיר קטן של פרח זה תפוז שלם, כשאתה לוקח הרבה פרחים אתה גונב לבעל הבית מאה תפוזים, וגוזל אותו. לא עושים ככה, אם אתה רוצה להריח - תריח, אבל שלא תתלוש, לא בחול ולא בשבת. [תברך ברכת הריח ו]תריח, ותברך אח"כ או לפני כן: "שלא חיסר עולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות" ¹⁹ ליהנות בהם בני אדם", שבני אדם יהנו מזה. רבותינו מלמדים אותנו שצריך להגיד תודה על כל דבר ודבר. אתה רואה ריח טוב ונפלא - תגיד תודה. הרב שלום הרוש שיהיה בריא כל הזמן מדבר על זה, אנשים שנמצאים בצער הוא אומר להם להגיד "מזמור לתודה" (תהלים פרק ק) עשרים פעם, תחזור ותחזור עד שכל הבעיות שלך תיפתרנה בעז"ה. ככה יפתור ה' יתברך את כל הצרות של

19. ע"פ הדקדוק אילן הוא לשון זכר. וצ"ל טובים. אבל המנהג לומר "ואילנות טובות" לזווג המלים כמו מה ידידות משכנותיך (תהלים פ"ד, ב).

"נר ה' נשמת אדם"

קורא יקר!

אנא, בסיום הלימוד בעלון הקדוש אמור בפירך המרחם על כל בריותיו הוא יחוס ויחמול וירחם על נפש רוח ונשמה של האיש הכשר שנפטר בשם טוב מן העולם ר' רפאל דניאל בן שרה רוח ה' תניחנו בגן עדן הוא וכל בני השוכבים עמו בכלל הרחמים והסליחות וק י'ה' ונאמר אמן ת.נ.צ.ב.ה. תזכו למצוות.

עם ישראל, וזכה אותנו לחג פסח כשר ושמח, תזכו לשנים רבות נעימות וטובות, אמן כן יהי רצון.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה, בין אלו שנמצאים כאן, בין אלו ששומעים בליון, ובין אלו שקוראים אח"כ בגלינונות בית גאמן. הקב"ה יתן לכם בריאות איתנה, הצלחה רבה וחיים טובים וארוכים, שיראו נחת מצאצאיהם, שימשיכו בדרך התורה והמצוות, ונזכה כולנו לגאולה שלמה במהרה בימינו, אמן ואמן.

ומגדל חננאל עד

מדרשותיו ושיעוריו של מו"ר ראש מוסדות 'חכמת רחמים' הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א ראש ישיבת 'לבנימין אמר'

בלבבי משכן אבנה

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אתם. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' גו' (שמות ל"ה, א-ה).

מה הקשר של המשכן עם השבת?

משה הקהיל את עם ישראל, ציוה אותם על הקמת המשכן, אבל קודם אמר להם: "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' כל העשה בו מלאכה יומת". האלשיך הקדוש שואל כמה שאלות על הפסוקים האלה, ונתמקד בשתי שאלות מתוכן. שאלה ראשונה, מדוע משה רבנו היה צריך להקהיל את עם ישראל לצורך הקמת המשכן, דבר שלא מצאנו במצוות אחרות? שאלה שניה, למה הכניס כאן משה אזהרה על השבת במיוחד? ואם בשביל לומר שהקמת המשכן אינה דוחה שבת, ולצורך זה הסמיך כאילו אמר: "ששת ימים תעשה מלאכת המשכן ולא בשבת", א"כ מדוע הקמת המשכן שונה מקרבן התמיד שדוחה שבת?

זהב כנגד זהב

האלשיך הקדוש מסביר כך: במדרש מובא (שמות רבה פרשה נ"א אות ח'), שבניית המשכן באה לכפר על עם ישראל כתשובת המשקל על חטא העגל, כמו שבחטא העגל עם ישראל - ובעיקר הערב רב כמו שאמרנו בעבר - לקחו את הזהב ועשו בו את העגל, כך נתן להם הקב"ה את בניית המשכן ותרומות הזהב, לכפר על מעשיהם.

תוך שלושה ימים גמרו להביא את הכסף והזהב, ועשו מזה הרבה חפצי קדושה. בחטא שלהם הם עשו רק עגל קטן, אבל כאן להבדיל עשו משכן שלם. היה הרבה מאד זהב בארון, בשלחן לחם הפנים, במזבח הזהב ובמנורה הטהורה, את כל זה אספו עם ישראל, וזו היתה תשובת המשקל לחטא העגל. במקום החטא הזה, הכניסו למשכן זהב בשמחה ובנפש תפצה.

"בני" ישראל ולא "עם" ישראל

ועכשיו נחזור לשאלות שפתחנו בהן. משה רבנו עשה כמה דברים, כדי שתהיה לעם ישראל תשובה על מה שחטאו. בחטא העגל כתוב: "ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא

1. נערך ע"י הרב יוסף חיים נחום הלוי הי"ו.

ידענו מה היה לו" (שמות ל"ב, א). מה עשה משה? "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", הקהיל את כולם. בחטא העגל הצדיקים לא נקהלו, ופה הקהיל משה את כל העדה כולה. שם נקהלו באיסור ופה יקהלו לדבר מצוה.

מצד שני הקהיל רק את בני ישראל. כתוב: "את בני ישראל" ולא "את עם ישראל", כי העם זה כולל את הערב רב, ומשה לא רוצה שהערב רב יבואו למשכן. המשכן צריך לקום בקדושה ובטהרה רק לבני ישראל, וכיון שעכשיו בונים את המשכן, צריכים להיזהר מכל דקדוק של עוון שלא יהיה.

שבת כנגד עבודה זרה

ולשאלה השניה, מצות שמירת השבת נאמרה פה, כדי להדגיש שבניית המשכן לא דוחה שבת. ואפילו שמצאנו כמה מצוות שדוחות שבת, מכל מקום כאן בונים את הבנין של המשכן שיביא כפרה לבני, ובגלל שהוא עשוי לכפרה, צריך לבנות אותו בלי חילול שבת.

ואפשר להוסיף על זה עוד נופך. אמרו רבותינו (עיין עירובין דף ס"ט ע"ב): כל מי שמחלל שבת כאילו עובד עבודה זרה. וכמו כן אמרו להיפך (שבת דף ק"ח ע"ב): אפילו עובד עבודה זרה כמו דור אנוש, אם שומר את השבת מוחלים לו. כשאדם שומר שבת הוא מראה שהוא מכיר במי שאמר והיה העולם, שבשעה ימים ברא את העולם וביום השביעי שבת וינפש. ומכיון שהמשכן בא לכפר על חטא העגל שהיה עבודה זרה, לכן הוא לא דוחה שבת, להראות את חשיבותה של השבת. שומרים את השבת בשביל לכפר על חטא העגל.

"למה את לא נקיה?"

יתרה מזאת, דוקא פיקוח נפש דוחה שבת, כיון שהנשמה של היהודי כבר קדושה, היא חוצבה מתחת מכיסא הכבוד, ולכן אם יש סכנה לנפש דוחים את השבת. ומה שאין כן המשכן, כל זמן שלא שרתה בו השכינה הוא עדיין חול, ולכן בנייתו לא דוחה שבת. ובאמת אחרי שהשכינה שכנה במשכן, יש בו כבר קדושה, ולכן עבודת הקרבנות דוחה שבת.

הנשמה של היהודי היא קדושה, וצריך לשמור עליה קדושה וטהורה. אדם בכל לילה מחזיר את הפקדון שלו להקב"ה ובבוקר הוא מקבל אותו בחזרה, כמה צריך להשתדל ולהישמר שהפיקדון יעלה למעלה נקי. אם הנשמה באה נקיה שמחים בה למעלה, אבל אם היא מלוכלכת לא כדאי לדמיין מה קורה. בכל לילה דנים את האדם, שואלים אותה: "למה את לא נקיה? למה את לא שומרת על עצמך? את רוחנית! את צריכה להוביל את האדם!". ואז הנשמה מסכנה מתביישת למעלה, אומרת: "ריבוננו של עולם, מחר אני אהיה יותר טובה". וחלילה לאדם שח"ו לא שומר על עצמו, ואם כך עושה, גם בלילה השני הנשמה הזאת מתביישת למעלה מהקב"ה ופמליא של מעלה. אוי לה לאותה בוש! אוי לה לאותה כלימה! אין אנחנו יכולים לתאר ולהבין כמה מתביישת אז הנשמה. אבל אם האדם מבין ויודע לתקן את מעשיו, בלילה למחרת הנשמה לא מתביישת, ואדרבה אומרת לקב"ה ופמליא דיליה: "תראו, חזרתי, טהורה אני כשם שירדת לעולם!". ה' יזכנו.

מגבית קמחא דפסחא

וכל העוזרים
יתברכו להיכלל
בכסא של רחמים
בדין של ר"ה

זכות בני

דף קכ"א

מי שתומך באברכים הקב"ה
יברך אותו בכפלי כפליים
ולא ידע מחסור
וצער כל ימיו

יחי

כל התורם ידע שהוא
שם את כספו
בידיים נאמנות
וגדול שכרו בעולם הזה
ובעולם הבא

על השקעתכם ב"מגבית קמחא דפסחא" כ"ה
ב"מגבית קמחא דפסחא" כ"ה
ב"מגבית קמחא דפסחא" כ"ה
ב"מגבית קמחא דפסחא" כ"ה

אין ספק!

מעות קמחא דפסחא, מעבירים לאברכים עמלי
תורה המוסרים נפשם על לימוד התורה מתוך

דוחק וצער!

ברכה אישית ממרן ראש הישיבה שליט"א

כל התורם 720 ש"ח ומעלה

יתברך מפי מרן ראש הישיבה שליט"א בעת רצון

קופת החסד

תמכין דאורייתא

שע"י מולל אברכים - כסא רחמים

ב"מגבית קמחא דפסחא"

הרב דוד עיראן, הרב יעקב כהן והרב אליהו מאדאר שליט"א

ניתן לתרום בהעברה בנקאית:

לפקודת 'תמכין דאורייתא' - ירך יעקב (ע"ר)

בנק דיסקונט סניף 139 מ.ח. 1667 12355 | קוד מוסד: 38365

או בטלפון: 055-676-3536

בסיעתא דשמיא

אילנא רבתי

מכון סימנא
מברך מקרב לב
בברכת הצלחה מרובה
את מאות הלומדים
ב"שיטת סימנא"
לרגל מבחנכם ברה"ר
בשבוע הבחינות הבעל"ט.

וכן את מקבלי תעודת 'יורה יורה'
'כושר רב עיר'.

בברכת ה' עמכם גיבורי החיל
ובכל אשר תפנו תשכילו ותצליחו
לכו בכוחכם זה והושעתם את ישראל
אכי"ר

בברכת התורה

צוות המרצים

הנהלת המכון

מכון
סימנא
הדרך שלך להצלחה!

לפרטים והרשמה
03-555-9882

בסיעתא דשמיא

טובא מלא ברכות

נשגד

למאות הלומדים בשיטת "סימנא"
לרגל מבחנכם ברבנות הראשית
בהצלחה מרובה!

יהי רצון שתמשיכו לעשות חייל
בלימוד ובידיעת ההלכה על בוריה
ובכל אשר תפנו תשכילו ותצליחו

אכי"ר

בברכת התורה
הנהלת המכון

מכון
סימנא
הדרך שלך להצלחה!

לפרטים והרשמה
03-555-9882

קרן הבניין

בניית בית מדרשו של מורנו ורבנו הרב מאיר מאזוז שליט"א

בעיצומה!!
אל תפספס את הזכות להיות שותף! **התקשר עכשיו!**

שותף ידיר
אמה על אמה
220X72
מ"מ

שותף חכר
מטר רבוע
440X12
מ"מ

שותף כבוד
ברכה מרובה
840X12
מ"מ

התורמים יכורזו ע"י מרן שליט"א בפתחת ההיכל בשבת

שותף בונה

- 1 היכל קודש **מתים**
- 2 חיבת תפילה **מתים**
- 3 חדר לימוד
- 4 לשבת מרון
- 5 חזית
- 6 מיזוג
- 7 חלונות
- 8 תאורה **מתים**
- 9 מטבח

התורמים ל"שוחף בונה" בנוסף לברכה בפתחת ההיכל ימצחו בבית הכנסת

התרומות מוכרות לצורך החזר ע"פ סעיף 46 לתרומות ולפרטים נוספים:

0586435737 | 0545672737 | 0559887266

או בתמונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22.
נא לשלוח התשובות
עד יום ראשון בערב
בין הפותרים נכונה
יוגורל פרס (חובה לציין שם
ותכתוב בצורה ברורה)

קרדיט: כל העלונים

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב ג'ר
שמואל עידאן שליט"א

גליון
302

למען תספור

אנשים חושבים שאי אפשר לאחד את האשכנזים והספרדים, אבל אדרבה בכל הדורות הייתה השפעה בין האשכנזים לספרדים ובין הספרדים לאשכנזים. מי למד את רבנו תם לכתב שירים במשקל יתדות ותנועות? אכן עזרא. ויותר מאחר כאשר תקפו הגזרות באשכנז, רבנו אשר הרא"ש ירד לספרד, והקים שם קהלה והעמיד תלמידים. ומיץ פעמים בבית יוסף (סימן נ"א וסימן רט"ו) כותב שהספרדים קבלו את הרא"ש לרבם (ומצאנו דבר שהרי"ף והרמב"ם פוסקים ואלו הרא"ש פסק אחרת, וכל הספרדים כבר שבע מאות שנה נוהגים כמו הרא"ש. מה תדבר זה? לפי הרמב"ם (פ"ח מהמלכות חמץ ומצה ה"ה ו"ה) והרי"ף (פסחים דף כ"ד ע"א מדפי הרי"ף) צריך לברך בליל פסח על כל אחת מארבע כוסות בורא פרי הגפן, פי הגמרא אמרת (פסחים ק"ט ט"ב) שכל אחת ואחת ממה בפי עצמה, ואם פו צריך לברך על כל אחת. אבל הרא"ש (פסחים פ"י סימן כ"ד) חולק ואומר שהברכה של הכוס הראשון פוטר את השני כי אין הפסח בניניהם, ומברכים על הכוס השלישי מפני שברבנו תם ברכת המזון, אבל השלישי פוטר את הרביעי. ולכן מברכים רק שתי ברכות. הספרדים נוהגים כמו הרא"ש, ואלו האשכנזים נוהגים כמו הרמב"ם (ש"ע סימן תע"ד סעיף א'). זה עם אחד או לא? ויותר מאחר היה הפוך, חכם ספרדי היט"ר מןקנדיא שיהיה חכם בכל ההכמות שבעולם, הגיע ללינא והאשכנזים כבדו אותו מאד (החתן יאיר בש"ח חוסי השני סימן צ"א. זה הסימן האחרון בספר) כותב עליו "רבנו היט"ר מןקנדיא" וכתוספת יום טוב (ברכות פ"א מ"א) מזכיר אותו, ומשבח אותו שם. ויותר מזה, בנו של הרש"ש (מבחר כתבים עמ' רל"ב) כותב: ראיתי את קברו של היט"ר בלינא (הוא נפטר בשנת תת"ס), וכתוב שם "דאי היה רבנו שתהיה השכינה שריה עלי". ואתרי זה היה גם דבר הזה, רב בעל ספר "באר הגולה" על השלחן ערוך בגזרות ת"ח-ת"ט ברח והגיע לאמקטרתם, שם קבלו אותו גבירים ספרדים כבוד רב, ונתנו לו אפשרות להדפיס את הספר שלו על השלחן ערוך. הוא הכיר להם טובה, וכתב בהקדמה שלו: פאתי לאמקטרתם, והספרדים כבדו אותי ועשו לי נחת רוח, ואני מזכיר אותם לטובה (הוא כתב גם ספר על המשניות "פלי גולה", לקח הוא קורא לספרים "גולה"? כי הוא היה בזמן של גזרות ת"ח-ת"ט, שהיה לאשכנזים צרות צרורות, ושלש מאות אלה יהודים נהרגו בתקופה האת, ה' יקום דמם). ויותר מאחר היה הפוך, רבי ברוך אפשטיין [בן הגאון ערוך השלחן שיום האזכרה שלו היה לפני כשבוע] (ספר מקור ברוך ח"א דף של"ו ע"א) כותב: אני לא ממשפחת אפשטיין, ומשפחתי המקורית הייתה "בנבנישתי", וזה שמו של אחד הבנים של רבנו זרחיה הלוי (הרי"ה), אבל בגרוש ספרד נדדנו ממקום למקום, עד שהגענו לעיר אחת שנקראת "אפשטיין", והאשכנזים שהיו שם עשו לנו טובות, ובגלל זה החלפנו את שם המשפחה שלנו מבנבנישתי לאפשטיין (הוא כותב שם: תכל שהחלפנו את שם המשפחה, אבל לא תכל על זה, כי הלאמד שלכם פשוט וישר, וזה "אפשטיין" על פי הפשוט), וגם החזון איש היה מהמשפחה הזאת. לכן תמיד יש השפעת גומלין בין הספרדים לאשכנזים (גליון 157 אות ח' בהערות).

הלכה נאמנה

הלכות ברפת האילנות
א. יש הרבה שלא מברכים ברפת האילנות בשבת על פי כף החיים (סי' רכ"ו אות ד'), אבל האחרונים החליטו שאפשר לברך. מרן הרב עובדיה זצ"ל כותב (וכן דעת רבו של אבא בספרו מגיד דבריו ליעקב על ההגדה הלכות ברכת האילנות הלכה ו' על מה שאמר כף החיים שיש חשש אולי יתלט, אין גזרים גזרות מדעתנו, והרי כותב בשלחן ערוך (סי' של"ו סעיף י') שמתיר להרים עצים שיש בהם ריח פיהם מחברים לעץ, ואינו גזרים שמה יתלט, וכאן הוא לא בא להרית, אלא הוא בא לברך. יש ריח טוב? תברך. תלמד לברך. לכן מתיר לברך בשבת. אבל הרב עובדיה כתב (חזו"ע פסח עמ' כ') שמהיות טוב לא כדאי לברך בשבת, רק אם יש חשש שפסידו הברכה יכולים לברך גם בשבת. (ואתרי זה הוא כתב (עמ' כ"ג בהערה) שבשנת תש"ה הוא ברך בשבת, מה קרה בשנת תש"ה? בדרך ומצא שהשנה ההיא היה מקרה, ולכן אם היה מאחר מעט, יכול להיות שפלו הפרחים, אז הוא אמר טוב לברך כבר בשבת). בחוץ לארץ היו מברכים וזקא בחל המועד פסח, אבל "מצוה הגאולה לך אל תחמצינה" (מכילתא פרשת בשלח). אל תדחה אותה שבועים. אבל בתנאי שהאילנות עדין אין בהם פרות. ואם יש קצת פרות וקצת פרחים, יכולים לברך, ואין שום בעיה (ועיי' עוד בספר ה' נסי ח"ב פרק ב' הלכה ו"א והלכה ג'). ויברך: "שלא חסר בעולמו כלום ונרא בו בריות טובות ואילנות טובות להנות בהם בני אדם". ואפילו שהיה צריך לומר אילנות טובים, אבל ככה נסח רב הספרים (ולמה? כינו שאמרם "בריות טובות" לכו גם ב"אילנות" מסוימים "טובות", וכמו שאמרם ב"חזקאל (מ"ג ו'): "ומצאנו ומבוארו" (שהיה צריך לומר "ומבוארו") לזווג המלים, וגם כאן בשניהם אמרם "טובות" "טובות", ויש לנו דגמה לזה מהמקרים בהלכות מאכלות אסורות שאמר "מאכלות אסורות" אפילו שהיה צריך לומר אסורים (ועיי' עוד בספר ה' נסי ח"ב בחלק השו"ת סי' ב)).

ב. לכתחלה צריך שני אילנות, פי הגמרא ואמרת (ברכות דף מ"ג ע"ב) "אילני דמלבלב", ו"אילני מעוט רבים שנים. אבל אם אין שני אילנות יברך על אחד. אמנם פעם הרב זצ"ל כתב (בחו"ע עובדיה ספח עמ' י"ד) שלא יברך רק אם יש שנים, אבל אחרי זה בחזון עובדיה ברכות (עמוד תנ"ח) כתב שם שמברכים אפילו על אילן אחד (ומה שהגמרא אמרה "אילני דמלבלב", פירושו אילני דעלמא, אבל אפילו על אילן אחד אפשר לברך).
ג. היצא מביתו ורואה אנשים שמתאספים לברך ברפת האילנות והוא עדין לא התפלל שרית, לא יברך עמהם, אלא יחפה אחרי התפלל לברך. למה? כי התפלל זה תדיר, ו"תדיר ושאינו תדיר תדיר קדים" (ברכות דף נ"א ע"ב). ברפת האילנות פעם בשנה ותפלה זה בכל יום, לכן

חידה

מדוע היה צריך לומר אילנות טובים ומדוע לא אומרים כן?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.
תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה).
נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

זכוכים מהגיליון הקודם: שמו כשמו זה חתן זה חתן נוסף א. רבנו אברהם בן יצחק (הרא"ב) בעל האשכול הוא תמו של רבנו אברהם בן דוד (הראב"ד). הוזהב: ג סעודין - אופקים.
פתרון התמונה: האון הגדול רבי משה הכהן דוהם יצ"ל רב חובב הקטן בלרוב, זיון נבנייה, ומתבר ספרים חשובים (ותלמיד האון המקובל רבי מלח עידאן זצ"ל). הוזהב: מ - כן - סבירה.
זכוכים מהגיליון הקודם: יוסף חיים ז' - בני ברק, א סעודין - אופקים.
על חובה לעקוב אחרי הודעות הדואר. פרס שיחוח. לא ישלח שוב.
בטתי החידות, יש להקדיש לומר את התשובות והטריקים (כולל שם, תוכנית וטענות) בצורה ברורה! הודעה שאינה ברורה מולה למערכת, לא תיכנס לתורנו.

ידע תדע

יש רמז בפרשת החדש שנקראה השבת - "אף אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם" (שמות י"ב ט"ו). אשר יאכל לכל נפש ראשי תבות אילו, לומר לברך ברפת האילנות.